

Nr 1102

Av herr Wedén m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 47, angående inrättande av koncessionsnämnden för miljöskydd och anslag till statens naturvårdsverk för budgetåret 1969/70.

(Lika lydande med motion nr 959 i Första kammaren)

1. Koncessionsnämndens sammansättning och arbetsuppgifter

Enligt förslaget inrättas från den 1 juli 1969 ett nytt organ, koncessionsnämnden för miljöskydd, som skall sköta den reguljära koncessionsprövningen av miljöstörande företag. Nämnden består av fyra ledamöter, varav två är »fast anknutna», medan de andra två ledamöterna kommer att förordnas »beroende på ärendets art» (prop. s. 9) — eventuellt från fall till fall. Av de särskilt förordnade ledamöterna kommer en att representera naturvårdsverkets verksamhetsfält, en annan kommunal verksamhet alternativt industriell verksamhet.

Enligt den nya ordningen förväntas den reguljära koncessionsverksamheten få en förhållandevis blygsam omfattning. Man tänker sig, att »den föreslagna prövningsordningen» normalt skall leda till »att naturvårdsverket skall kunna komma överens med sökanden» (prop. s. 9). Detta innebär, att dispensgivning i olika former blir det normala.

Tendensen hos vattenföreningarslagstiftningen under senare tid har gått mot en utökad koncessionsprövning med stöd av 1956 års förprövningskungörelse och skärpningar av lagstiftningen, senast 1964.

Kontrollen skall enligt miljövårdsförslaget vidgas till olika former av störande verksamhet över huvud taget. Samtidigt med denna utvidgning minskas emellertid organisationen för reguljär koncessionsprövning drastiskt och tyngdpunkten läggs på en ofullständigare dispensverksamhet.

Vi ifrågasätter, om detta verkligen är en lycklig lösning. Den reguljära koncessionsprövningen ger ju ändå betydligt mera tillförlitlig intresseavvägning och granskning. Centraliseringen av koncessionsprövningen medför vidare, att granskningsverksamheten avlägsnas från verksamhetsfälten i landets olika delar.

Vi vill erinra om att vattendomstolsorganisationen, vars verksamhet ändock var betydligt mera avgränsad, består av sex regionala kanslienheter

med en medarbetarstab, som 1968 bestod av 21 vattenrättsdomare, 21 tekniker samt 16 vattenrättssekreterare.

Vi ifrågasätter om det inte var förhastat att frångå denna organisation som redan är inarbetad på ett likartat verksamhetsfält. Denna tveksamhet förefaller desto mer berättigad som förslaget nu i stället förutser en drastiskt minskad organisation för koncessionsverksamheten och därmed självfallet ett betydligt mindre utrymme för reguljär koncessionsprövning. Vi anser, att detta knappast kan förenas med avsikten att vinna en bättre rättslig kontroll av störande verksamhet. En olycklig konsekvens av att överge den inarbetade koncessionsprövningen är vidare att splittringen i handläggningen ökas enligt den föreslagna ordningen. Detta har vi närmare redovisat i vår huvudmotion angående miljöskyddslagförslaget.

Framtiden får väl utvisa om den utformning av kontrollen som nu förordas verkligen är försvarlig. Vår uppfattning är visserligen inte att vattendomstolsorganisationen med dess specialiserade inriktning varit någon slutlig lösning. Men vi anser, att den under ett övergångsskede kunnat komma mycket väl till pass och att det var oklokt av regeringen att avrusta kapaciteten hos koncessionsgivningen i ett läge när anspråken på kontroll vidgas och skärps. Det är vidare vår uppfattning, att den samordning av administrativ och judiciell prövning som fanns i det befintliga koncessionsförfarandet lämpat sig väl att vidareutveckla och tillämpa i en ny, exempelvis länsvis uppbyggd organisation som efter ett övergångsskede kunnat inrättas med sikte på de nya och vidgade arbetsuppgifterna.

Som vi tidigare framhållit i annat sammanhang är saken nu så brådskande att provisorier måste godtas, även om det finns skäl att betvivla att dessa är i allo lyckade.

I vår huvudmotion har vi yrkat, att koncessionsnämnden åtminstone måtte få en beslötför sammansättning, så att röstetalet inte riskerar bli två röster mot två. Ledamöternas antal bör därför ökas till fem.

Vi har vidare yrkat, att nämndens egen sakkunskap skall förstärkas, så att man inte blir fullt så beroende av naturvårdsverkets utredningsverksamhet. I självständighetens intresse bör åtminstone majoriteten i denna förvaltningsdomstol bestå av fast anknutna ledamöter. I samma syfte bör också varje representation från naturvårdsverkets sida i nämnden vara utesluten.

Vår ståndpunkt leder till att vi i detta sammanhang begär att riksdagen måtte besluta om en ökning av de fast anknutna ledamöterna med ytterligare en sakkunnig ledamot — förslagsvis medicinskt utbildad med inriktning på hygien — och anvisa medel härför.

2. Naturvårdsverkets anslag och organisation

a) Dispensfrågornas behandling

Som nyss framhållits utgår förslaget från en mycket omfattande dispens-

verksamhet bl. a. från naturvårdsverkets sida. Verket har föreslagit, att en särskild prövningsavdelning skulle få inrättas för dessa ärenden. Detta avstyrks i propositionen.

Vi anser, att det måste vara en rimlig begäran att allmänheten åtminstone får en särskild avdelning att vända sig till i verket när det gäller dispensprövningen. När hela förslaget byggs upp kring dispensverksamheten, är det ju rent av förvirrande att ingen särskild organisation skall finnas som ombesörjer dessa ärenden. Särskilt besvärande måste det ju vara att en fråga ofta angår flera specialavdelningar på verket, t. ex. därför att verksamheten både bullrar, förorenar luften och försämrar vattnet. Allmänheten kan då inte avgöra vart den skall vända sig bland verkets olika avdelningar. Någon enhet måste väl ändå finnas som samordnar handläggningen och företräder verket som helhet gentemot allmänheten.

Vi förordar därför, att riksdagen beslutar att en prövningsavdelning skall inrättas vid verket och att erforderliga anslag anvisas för ändamålet.

b) Inrättande av en bullerskyddsbyrå

Enligt verkets petita förblir bullerfrågorna alltjämt hänvisade till beredning av en specialektion inom luftvårdsbyrån. I propositionen medges verket vidare en tämligen fri rätt att fördela de tjänster som beviljas. »Det ankommer på verket att fördela tjänsterna på olika enheter» (s. 7). Det blir på detta sätt ovisst vilken kapacitet som egentligen kommer bullerfrågorna till del. Vi har under senare år vid upprepade tillfällen begärt en verklig förbättring av samhällets insatser mot bullerstörningar.

Vi anser, att bullret som störningsproblem är så allvarligt att det fullt kan jämföras med vattenföroreningar och luftföroreningar. Organisationen bör därför inrättas så, att bevakningen av bullerfrågorna kan förstärkas. Detta sker effektivast, om den föreslagna sektionen för bullerfrågor inom luftvårdsbyrån omvandlas till en självständig bullerskyddsbyrå inom verket.

Vi yrkar därför, att riksdagen måtte besluta att en särskild bullerskyddsbyrå skall inrättas inom verket och anslå erforderliga medel härför.

Under hänvisning till ovanstående får vi hemställa,

att riksdagen måtte

1. besluta att utöka koncessionsnämnden för miljövård med en fast anknuten ledamot, som skall vara sakkunnig förslagsvis inom medicin med inriktning på hygien;

2. a) besluta om inrättande av en särskild dispensavdelning inom naturvårdsverket för dispensfrågornas behandling,

b) besluta om inrättande av en särskild bullerskydds-

byrå inom naturvårdsverket för bevakning och utredning av buller frågor;

3. anvisa de medel som erfordras för genomförande av dessa förslag.

Stockholm den 9 april 1969

Sven Wedén (fp) Thorvald Källstad (fp) Ingemar Mundebo (fp)

Elias Jönsson (fp) Cecilia Nettelbrandt (fp) Daniel Wiklund (fp)

i Ingemarsgården

i Stockholm

Per Ahlmark (fp)

Sven Gustafson (fp)

i Göteborg
